

Sygn. akt X GC 146/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący – SSO Iwona Wańczura

Protokolant - Katarzyna Bocian

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. sprawy

z powództwa: **A (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.**

przeciwko : **(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.**

o zapłatę

1 zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powódki A (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 23 650,79 euro (dwadzieścia trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt 79/100 euro) z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014 r;

2 w pozostałej części oddala powództwo;

3 zasądza od pozwanej na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 7 520 zł (siedem tysięcy pięćset dwadzieścia złotych).

SSO Iwona Wańczura

Sygn. akt X GC 146/14

UZASADNIENIE

Powódka A (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. domagała się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwoty 27 415,20 euro z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014 r. oraz kosztów postępowania. Twierdziła, że pozwana była investorem robót w postaci wykonania prac wykończeniowych stolarki i ślusarki oraz łącznika i PCB bez konstrukcji stalowej na obiekcie Budowa III etapu zakładu produkcyjnego (...) w G.. Za zgodą pozwanej prace te zostały zlecone powódce, wykonane w całości i w terminie. Zostały podpisane dwa protokoły odbioru, powódka wystawiła dwie faktury. Pozwana na wezwanie powódki dokonała zapłaty, lecz zatrzymana została kwota 27 689,41 euro tytułem gwarancji dobrego wykonania. Główny wykonawca (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością potwierdziła usunięcie usterek, stąd roszczenie stało się wymagalne, a opiera się o przepis art.6471§5 k.c.

Od wydanego w dniu 17 marca 2014 r, sygn. akt X GNc 81/14 nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwana złożyła sprzeciw, domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu oraz zawiadomienia o toczącej się sprawie generalnego wykonawcę - (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości układowej w W., z którą pozwaną łączyła umowa z 5 stycznia 2013 r. o roboty budowlane. Zaprzeczyła, by powódka była kwalifikowanym podwykonawcą tych robót w myśl przepisu art.6471 kc, nie została bowiem przez nikogo zawiadomiona o umowie o podwykonawstwo, stąd ani nie wyraziła na nią zgody, ani

nie mogła się jej sprzeciwić. O wyrażeniu takiej zgody nie świadczy dokonywanie przez pozwaną płatności na rzecz powódki, bo odbywały się one na podstawie umowy generalnej o roboty budowlane z 5 stycznia 2013 r. Pozwana płaciła w formie przekazu lub przelewu wierzycielom (...) każdorazowo wskazanym przez tę ostatnią spółkę. Pozwana zarzuciła nadto, że żadne roboty budowlane nie zostały wykonane przez powódkę, a z pewnością powódka tego nie udowodniła. W umowie podwykonawczej nie przewidziano możliwości zatrzymania przez (...) kwot tytułem gwarancji dobrego wykonania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 marca 2013 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., reprezentowana przez prezesa zarządu T. M., zawarła z powódką umowę o podwykonawstwo, na mocy której generalny wykonawca ((...)) zlecił powódce, a ta przyjęła do realizacji za zgodą inwestora wykonanie prac wykończeniowych stolarki i ślusarki oraz łącznika i (...) bez konstrukcji stalowej na obiekcie Budowa III etapu zakładu produkcyjnego (...) w G. przy ulicy (...) – w terminie do 30 sierpnia 2013 r. Wykonane prace miały być potwierdzone przez generalnego wykonawcę i inspektora z ramienia inwestora. Wynagrodzenie określono na 1 132 346,57 zł netto, powiększone o podatek VAT, lecz nie więcej niż 274 151,97 euro. Generalny wykonawca zobowiązał się zgłosić podwykonawcę inwestorowi.

dowód: umowa – k.10 – 17

Pismem z 16 maja 2013 r. (...) zgodnie z punktem

5. umowy zgłosiła pozwanej powódkę jako podwykonawcę, wskazując na zakres robót oraz załączając m.in. umowę o podwykonawstwo i ogólne warunki umowne. Pismo podpisał kierownik kontraktu z ramienia generalnego wykonawcy - G. S., a przyjął w imieniu inwestora A. K., który od 1 lutego 2008 r. do 28 lutego 2014 r. był zatrudniony u pozwanej jako dyrektor ds. inwestycji

i prowadził przedmiotową budowę, posiadając w tym celu szeroki zakres kompetencji wskazany w karcie obowiązków i uprawnień. Przygotowywał umowę

z (...) z 5 stycznia 2013 r, uczestniczył w wyborze wykonawcy.

dowód: zgłoszenie – k.69, zeznania świadka A. K. złożone na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r, k. 104 – 106, karta obowiązków i uprawnień – k.100

Za wykonane prace powódka obciążyła (...) dwiema fakturami VAT:

- nr 2/08/2013 z 6 sierpnia 2013 r. za prace wykończeniowe zgodnie z protokołem z 3 sierpnia 2013 r. na kwotę 135 941,35 euro brutto (netto: 110 521,42 euro),

- nr 9/09/2013 z 11 września 2013 r. za prace wykończeniowe zgodnie z protokołem z 3 września 2013 r. na kwotę 100 566,62 euro brutto (netto: 81 761,48 euro, tj. łącznie na kwotę 236 507,97 euro.

dowód: faktury – k.18 i 21

Protokoły odbioru wykonanych elementów robót sporządzone zostały

3 sierpnia i 7 (nie:3) września 2013 r. i tylko ten drugi jest podpisany przez kierownika budowy – R. K., przedstawiciela powódki i generalnego wykonawcy.

dowód: protokoły – k.19,20 i 22-25

Do umowy z 5 stycznia 2013 r. zawartej między pozwaną jako inwestorem

i (...) jako generalnym wykonawcą jej strony sporządziły

15 marca 2013 r. aneks, postanawiając, że poczynszy od 1 kwietnia 2013 r. płatności dotyczące wynagrodzenia należnego generalnemu wykonawcy od inwestora będą wykonywane przez inwestora bezpośrednio na rzecz podwykonawców, każdorazowo wskazanych przez generalnego wykonawcę,

a wysokość wynagrodzenia płatnego przez inwestora podwykonawcom nie może przewyższać wynagrodzenia określonego umową z generalnym wykonawcą.

W wykonaniu postanowień tego aneksu między stronami i (...) zawarte zostały w dniach 31 maja i 28 czerwca 2013 r. umowy przekazania na rzecz powódki kwot: 33 874,99 euro oraz 151 128,96 euro, a 2 kwietnia 2013 r. – umowa przelewu wierzytelności na kwotę 15 326,91 euro, w sumie powódka otrzymała w ten sposób kwotę 200 330,86 euro.

dowód: aneks – k.50, umowy – k.51 – 54

Pismem z 30 września 2013 r. powódka zawiadomiła pozwaną o robotach budowlanych stwierdzonych w końcowym protokole odbioru za miesiąc sierpień

z dnia 3 września 2013 r. i zwróciła się o wypłatę kwoty 92 802,40 euro brutto, która uwzględnia zgodne z umową zatrzymania. Dołączyła oświadczenie z tej samej daty, określające ostateczną wysokość należności z tytułu wykonanych robót do

20 września 2013 r. na kwotę 120 491,81 euro, a pozostałą należność na kwotę 27 689,41 euro. Oświadczenie wymieniało kwoty zatrzymane z tytułu zabezpieczenia dobrego wykonania (10%) i zabezpieczenia gwarancji i rękojmi (5%).

Pismem z 18 listopada 2013 r. powódka zwróciła się do (...)

o zwrot kwoty gwarancji dobrego wykonania w wysokości 27 415,20 euro w związku z zakończeniem budowy i oddaniem obiektu do użytku na podstawie protokołu odbioru z 27 września 2013 r. oraz protokołu odbioru usterek z 30 października 2013 r, spisanych między generalnym wykonawcą i inwestorem. Prezes zarządu (...) T. M. zamieścił na piśmie zgodę na wypłatę powyższej kwoty przez (...).

dowód: pisma i oświadczenie – k.26, 29, 27

W dniu 5 sierpnia 2013 r. wobec (...) ogłoszona została upadłość z możliwością zawarcia układu.

dowód: postanowienie – k.55

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty, które nie były przez strony kwestionowane oraz zeznania świadka A. K., które w pełni korelowały z tymi dokumentami. Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe pozwanej, w tym o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. M., prezesa zarządu spółki (...) i przeprowadzenie opinii grafologa, zgłoszone w piśmie procesowym z 5 czerwca 2014 r, uznając je

w pierwszej kolejności za spóźnione (umożliwienie stronie ustosunkowania się do pisma przeciwnika nie oznacza, że Sąd pozbawiony jest oceny zgłoszenia wniosków w odpowiednim terminie w rozumieniu art.207 kpc. Nadto jednak Sąd przyjął za nieistotne w świetle pozostałych zgromadzonych dowodów okoliczności, na jakie wskazane dowody miałyby być przeprowadzone. Przedmiotem postępowania nie stanowiła bowiem ocena jakości robót wykonanych przez powódkę ani kar umownych. Nikt też nie twierdził, że podpis na zgłoszeniu (k.69) został złożony przez T. M., a zeznania A. K. potwierdzają, że podpis należy do G. S..

Sąd zważył:

Przedmiot sporu w pierwszej kolejności sprowadzał się do ustalenia, czy pozwana ponosi solidarną odpowiedzialność wraz z wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez powódkę.

Przepis art. 6471 § 5 k.c. wprowadza jako zasadę solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych, za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami.

Zgodnie z art. 6471 § 2 k.c. inwestor może wyrazić zgodę na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą. Zgoda obejmuje zarówno osobę podwykonawcy, jak i zakres konkretnych robót, jakie mają mu być powierzone. Zgoda inwestora, o której mowa w art. 6471 § 2 kc ma znaczenie jedynie dla powstania jego odpowiedzialności na podstawie art. 6471 § 5 k.c, a jej brak nie wpływa na skuteczność umowy zawartej przez wykonawcę i podwykonawcę.

Istnieją dwie możliwe drogi uzyskania przez wykonawcę zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2007 r., sygn. akt II CSK 108/07, opubl. Biul. SN 2007/11/14 oraz w wyroku z dnia 26 czerwca 2008 r., sygn. akt II CSK 80/08, opubl. M. Prawn. 2008/22/1215).

Droga pierwsza, którą można określić jako sformalizowaną, uregulowana została w 6471 § 2 zdanie drugie k.c. Zgodę inwestora musi poprzedzać przedstawienie mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji, po czym inwestor ma czternaście dni na wyrażenie swojej woli (zgody lub sprzeciwu). Jeżeli w ciągu tego terminu inwestor nie zgłosi sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Nadto, istnieje drugi mniej sformalizowany sposób wyrażenia zgody przez inwestora. Dla uzyskania tej zgody nie jest konieczne przedstawienie inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji - wystarczy, gdy inwestor uzyska informacje o osobie podwykonawcy oraz treści umowy zawartej pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą. Nieistotne jest źródło tej wiedzy, natomiast niezbędne jest, aby umowa została zindywidualizowana podmiotowo i przedmiotowo. Zindywidualizowanie podmiotowe dotyczy osoby podwykonawcy, zaś przedmiotowe, co najmniej elementów istotnych umowy, do nich należy zakres robót i wysokość wynagrodzenia.

Inwestor musi mieć w chwili wyrażania zgody (w jakiegokolwiek formie wyrażającej jego wolę w sposób dostateczny – art. 60 k.c.) świadomość tego wobec kogo, za co i do jakiej kwoty będzie odpowiedzialny solidarnie z wykonawcą, zwłaszcza że za ten cudzy dług odpowiada bez względu na to czy wypłacił wynagrodzenie swojemu kontrahentowi. Po uzyskaniu takiej wiedzy inwestor może w dowolnej formie oraz w dowolnym czasie wyrazić zgodę. Zgoda ta może zostać wyrażona w sposób dorozumiany.

Zgoda inwestora ma dotyczyć zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą, a więc konkretnej umowy, o określonej treści, zawartej lub przynajmniej wstępnie uzgodnionej ze zindywidualizowanym podmiotem w zakresie wszystkich istotnych postanowień, a więc także tych, które decydują o wysokości wynagrodzenia. Zestawienie § 1 i § 2 w art. 6471 k.c. wskazuje, że nie wystarczy udzielona z góry zgoda blankietowa na umowę o jakiegokolwiek treści z jakimkolwiek wykonawcą. Zgoda inwestora w każdym wypadku będzie zatem skuteczna tylko wtedy, gdy będzie dotyczyła konkretnej umowy. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 29 kwietnia 2008 r., sygn. akt III CZP 6/08, opubl. OSNC 2008/11/121).

Ciężar wykazania, że inwestor zaakceptował wykonanie prac za określone wynagrodzenie (elementy przedmiotowe umowy) przez podwykonawcę spoczywał na powodzie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należało dojść do wniosku, że pozwana uzyskała wiedzę o powódce jako podwykonawcy, o czym świadczy przyjęcie przez jej dyrektora ds. inwestycji A. K. zgłoszenia podwykonawcy z załącznikami, głównie umową o podwykonawstwo. Zakres uprawnień tej osoby pozwala na przyjęcie, że była ona upoważniona do odbioru takiego zgłoszenia w imieniu pozwanego. Nie wchodził on w skład zarządu pozwanej, nie jest uprawniony do reprezentacji pozwanej, jednakże przez ten zarząd został ustanowiony osobą odpowiedzialną za przedmiotową inwestycję. Powódka mogła więc zakładać (i czynił tak też generalny wykonawca, który sporządził zgłoszenie), że przekazanie tego dokumentu do rąk A. K. jest równoznaczne z przedłożeniem go inwestorowi. O wiedzy inwestora o powódce jako podwykonawcy świadczy również dokonanie przez niego płatności w drodze przekazów i przelewu, które to umowy zostały już podpisane osobiście przez członka zarządu pozwanej. Do zawarcia tych umów doszło wobec sporządzenia aneksu między pozwaną a (...), przewidującego dokonywanie płatności bezpośrednio podwykonawcom. Należy w tej sytuacji zakładać, że inwestor akceptował podwykonawcę i znał warunki jego umowy z generalnym wykonawcą, a w każdym razie, zakładając wymaganą w stosunkach między przedsiębiorcami staranność – powinien ją znać.

Okoliczności sprawy wskazują nadto, że pozwana wyraziła zgodę na podwykonawstwo powódki w sposób dorozumiany, nie zgłosiła bowiem sprzeciwu wobec jej udziału w procesie inwestycyjnym.

Nie potwierdził się zarzut pozwanej o niewykonaniu prac przez powódkę, skoro sporządzony został 27 września 2013 r. protokół ich odbioru, a następnie usunięcia usterek. Potwierdziły ten fakt również zeznania A. K. oraz oświadczenie T. M. o „zgodzie” na wypłatę zatrzymanych kwot, przy czym oświadczenie to poświadcza jedynie realizację prac, natomiast nie można mu przypisywać znaczącej wagi w zakresie wskazanej w nim kwoty, bo nie znajduje ona usprawiedliwienia w wystawionych przez powódkę fakturach..

Przyjmując zatem w oparciu o przepis art.647 1 § 5 k.c. co do zasady obowiązek pozwanej zapłaty wynagrodzenia należnego powódce, Sąd uznał roszczenie za uzasadnione w wysokości 23 650, 79 euro – jako 10% wartości sumy faktur wystawionych przez powódkę. Powódka oświadczyła, że obciążyła generalnego wykonawcę wyłącznie 2 fakturami na łączną kwotę 236 507,97 euro. Domagała się zwrotu kwot zatrzymanych tytułem zabezpieczenia dobrego wykonania

– w wysokości 10%, stąd za bezpodstawne należy przyjąć żądanie przekraczające zasądzoną kwotę. Wskazana w umowie o podwykonawstwo kwota 274 151,97 euro stanowiła górną granicę wynagrodzenia, a powódka – wbrew obowiązkowi wynikającemu z art.6 k.c. – nie udowodniła, by taka była jej należna. O zasadności wysokości jej roszczenia nie może bowiem decydować treść oświadczenia

z 30 września 2013 r, gdyż nie znajduje ona oparcia w dokumentach rozliczeń finansowych.

Istotnie, co zarzucała pozwana, umowa o podwykonawstwo nie przewidywała zatrzymania części wynagrodzenia tytułem zabezpieczeń, taki zapis zawiera natomiast umowa pozwanej z (...). Wobec przejęcia przez pozwaną od dnia 1 kwietnia 2013 r. obowiązku wypłaty wynagrodzenia bezpośrednio podwykonawcom i nieuregulowania powódce całej kwoty wynikającej z faktur, należy uznać, że zatrzymywała ona kwoty tytułem zabezpieczenia, zgodnie z postanowieniami umowy, łączącej ją z generalnym wykonawcą.

Orzeczenie uzasadnia przepis art.647 k.c. i art.6471 § 5 k.c. O odsetkach Sąd orzekł na mocy art.481§1 k.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Powódka wygrała proces w 86%. Na koszty procesu poniesione przez nią złożyła się opłata od pozwu – 5 715 zł i koszty zastępstwa procesowego – 3 617 zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu) – łącznie 9 332 zł. Pozwana poniosła również koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 617 zł. Suma kosztów wynosi 12 949 zł, z czego powódka powinna pokryć 14%, tj.1813 zł, stąd należy się jej zwrot kosztów w wysokości 7 520 zł .

SSO Iwona Wańczura